

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSLERİNİN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATEMATİK DERSLERİNDE ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİ KULLANABİLME BAŞARILARINA ETKİSİ

Yasin SOYLU*

Özet

Bu araştırmanın amacı; Öğretmenlik Uygulaması derslerinin Sınıf Öğretmeni adaylarının, matematik derslerinin anlatımında öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme başarılarına etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen, üçlü likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Veriler, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden mezun konumundaki son sınıf öğrencilerinden ve uygulama okullarındaki rehber öğretmenlerinden toplanmıştır. Araştırmaya, ölçeğe gönüllü olarak cevap vermek isteyen birinci öğretmenden 80; ikinci öğretmenden 75 sınıf öğretmeni aday ve 35 sınıf öğretmeni dâhil edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlik uygulaması derslerinin ve uygulama okullarındaki öğretmenlerin, öğretmen adaylarının Matematik derslerinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme becerilerine olumlu yönde etki etmediği söylenebilir. Bu olumsuz tablonun giderilebilmesi için öğretmenlik uygulaması dersi programının bütün boyutlarıyla değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: öğretmenlik uygulaması, öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf öğretmeni adayları

Giriş

İletişim ve bilgi teknolojisindeki gelişim ve değişimler öğretmen eğitimi ile öğretmenden beklenenlerin değişmesi sonucunu doğurmaktadır. Yaşanan gelişme ve değişmelerle öğretmenlerin görev ve sorumlulukları da değişerek görev alanı çok fazla genişlemektedir. Yeni programda öğretmen, bilgi aktaran değil, öğrenmeyi ve öğrenme yollarını kılavuzlayan, öğrenciyle devamlı etkileşim halinde bulunan, eğitim programını uygulayan, öğretimi yöneten ve hem öğretimin hem de öğrencinin değerlendirmesini yapan kişidir (Kılıç ve Acat, 2007, 23). Yani öğretmenler bilgi aktarıcılığı rolünden farklı olarak çağın gerektirdiği bilgiye ulaşma yollarını da öğretmelidirler. Bilgi toplumuna uygun bireylerin yetiştirilmesi ancak bilgi aktaran, bilgi ezberleten ve ezberletilen bu bilgileri sınavlarda geri istemek işlevinden vazgeçen öğretmenlerle mümkün olacaktır (Halat, vd. 2006, III). Artık çağımızda “Bilen öğretir” sloganı geçerliliğini kaybetmektedir. Bilenin bildiğini organize bir biçimde nasıl

* Doç. Dr.; Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Fakültesi İlköğretim Bölümü Matematik Eğitimi A.B.D-Erzurum

öğreteceğini de kesinlikle bilmesi gerekmektedir. Bu ise, öğretmenlerin meslek bilgisi konusundaki yetkinlikleriyle doğru orantılıdır denilebilir (Küçükahmet, 1995). Bu bağlamda, toplumun her alanda ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiren öğretmenler meslek bilgisi alanında yeterli olmalıdırlar (Alkan, 2000,12). Bugünün ve yarının gereksinimlerine yanıt vermesi gereken 21. yüzyılın öğretmeni, öğrencilere, yalnızca ders veren ve onları değerlendiren bir kişi olmamalıdır. Günümüzün öğretmeni, öğretme-öğrenme süreçlerini örgütleyebilen, iyi bir yönetici, iyi bir gözlemci ve nitelikli bir rehber olmalıdır. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği günümüzde daha fazla nitelik ve yeterlilik gerektiren bir meslek durumuna gelmiştir (Gökçe, 2000).

Öğretmenin görevi, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrenme yaşantıları düzenlemek ve istendik davranışların öğrenci tarafından kazanılıp kazanılmadığını değerlendirmektir (Fidan ve Erden, 1994). Ancak, öğretmenin görevi sadece öğretmek değildir. Öğretmenin, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamasının yanında sınıf yönetimi görevi de vardır. Sosyal bir sistem olan sınıfın organizasyonu ve yönetimi öğretmenin sorumluluk alanı içine girmektedir. Öğrencinin başarısında öğretimle sınıf yönetimi arasında birbirini tamamlayan bir ilişki olduğu görülmür. Buradan hareketle öğretmenin öğretmenlik mesleki yeterlilik bilgisi; öğretim yöntemlerine yönelik yeterlilik ve sınıf yönetimine yönelik yeterlilik bilgisi ile ilgilidir (Arı ve Saban, 2000). Günümüzde, öğretmenlerden hem öğretim yöntem ve tekniklerini en iyi şekilde kullanabilme becerileri göstermeleri, hem de çağdaş eğitimin gereksinimi olan daha modern sınıf yönetimi ve bunları öğrenme ortamları ile bütünleştirebilmeleri beklenmektedir (Kahyaoglu ve Yangın, 2007, 83).

Okullarda görev yapan öğretmenlerin başarılı olabilmesi için etkili öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme yeterliliğine sahip olması gerekmektedir. Etkili öğretimin ana öğelerinden biri de öğretim yöntem ve tekniklerinin iyi kullanılması ve öğrencilere bir bilgiye ulaşmanın yollarının öğretilmesidir. Öğretim yöntem ve teknikleri ile öğretmenin öğrenmeyi daha kolay ve kalıcı hale getirebilir. Özellikle ilköğretim öğrencilerinin birtakım öğrenme ihtiyaçlarının giderilebilmesi için öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerini daha doyurucu bir şekilde kullanmaları gerekmektedir. Öğretim yöntem ve tekniklerinin ilköğretim okullarının hangi sınıflarında olursa olsun, derslere, öğrencilerin bireysel farklılıkları da dikkate alınarak uygulanması gerekir. Çünkü iyi bir öğretim, öğrencilere nasıl öğreneceklerini, güdülenmelerini nasıl sağlayacaklarını öğretmeyi içerir (Şahin, 2004). Hâlbuki yapılan çalışmalara bakıldığında öğretmenlerin öğrenci merkezli yöntemler yerine öğretmen merkezli yöntemleri tercih ettikleri görülmektedir. Örneğin Soylu (2009) tarafından yapılan çalışmada hem öğretmen adayları öğrencilerin hem de uygulama öğretmenlerinin matematik derslerinin anlatımında öğrenci merkezli öğretim yöntemleri yerine öğretmen sunumunun ön planda olduğu öğretmen merkezli yöntemleri kullandıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilere; kazandıkları bilgi ve becerileri uygulayabilme, karar verebilme, sorumluluk alabilme, iletişim kurabilme, ekip halinde çalışabilme gibi yeterliliklerin kazandırılması gerekmektedir (Doğan, 1997). Bu yeterliliklerin kazandırılması yöntem sorununu gündeme getirmektedir (Oğuzkan, 1989). Özabacı ve Acat, (2005) yaptıkları çalışmada ideal bir öğretimde mutlaka bulunması gereken özellikleri araştırmışlardır. Çalışma sonunda bir öğretimde mutlaka bulunması gereken özellikler sıralandığında birinci sırayı "bilgilendirici olmak, bilginin farklı yöntem ve teknikler-

le aktarılması”, altıncı sırayı ise “bilgili olmak” almaktadır. Araştırma sonucuna göre öğretmen adayları bilgiyi farklı yöntem ve tekniklerle aktarmak olarak tanımlanan “bilgilendirici olmak” özelliğini “bilgili olmaktan” daha fazla önemsemekte ve kendilerini de “bilgilendirici olmak” konusunda yetersiz görmekteyler.

Türk Eğitim tarihine bakılacak olursa, bugüne kadar öğretmen yetiştirme uygulamalarında nitelikli öğretmen yetiştirilmeye çalışılırken, farkında olmadan bu amaca ulaşılamadığı görülmüştür (Işık, 1998). Günümüzde halen öğretmen eğitimi, eğitim sistemleri içinde önemli bir problem alanı oluşturmaktadır. Öğretmen eğitiminde nicelik yönünden anlamlı gelişmeler sağlanmıştır. Ancak öğretmen yetiştirme de nitelik sorunu hala çözülememiştir (Sezgin, 2002). Türk Eğitim tarihi bize eğitimin her alanında olduğu gibi, nitelikli öğretmen yetiştirme konusunda da ışık tutmakta, bizi düşündürmekte ve uyarmaktadır. 1970’li yıllarda uygulamaya konan hızdlandırılmış eğitimlerde olduğu gibi 1995’lerde Milli Eğitim Bakanlığı hiçbir öğretmenlik formasyonu aramadan birçok fakültenin işsiz kalmış mezunlarını, sınav bile yapmadan öğretmen, hem de ilkokul öğretmeni olarak atamıştır (Işık, 1998). 1995’lerde bu tür öğretmen atamaları konusunda zamanın müsteşarı Benar Cordan, 19 Kasım 1998 tarihli Öğretmen Yetiştirme Eğitimde Kalite konulu panelde: “Tarihçileri, matematikçileri, fizikçileri, kimyacıları sınıf öğretmeni yaparak bir yanlış daha yaptık; en çok uzmanlık isteyen sınıf öğretmenliğine bu alanda hiç eğitim almamışları atadık ve derse soktuk” diyerek yapılan hatayı vurgulamıştır (Akyüz, 2001, 28). Bu ve buna benzer eleştiriler Eğitim Fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Öğretmen yetiştirmek; üniversiteye gelen öğretmen adaylarına sadece bazı basmakalıp bilgileri vermek, yani öğretmen adaylarını bilgi küpü yapmak değildir. O halde öğretmenlerin yetiştirilmesi sadece soyut düşünce ürünlerine göre değil, denenmiş, gözlemlenmiş somut olgulara da dayandırılmalıdır (Soylu, Işık ve Konyalıoğlu, 2004, 119).

Bilindiği gibi Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının 1996 yılı başında ülkemizin ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirmek üzere eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi çalışmalarını başlatmış ve buna göre eğitim fakültelerindeki lisans ve lisansüstü düzeyde yürütülen programlarda bazı değişiklikler yapılarak 1998-99’da uygulanmaya konulmuştur. Eğitim Fakültelerinde yapılan yeniden yapılanma çerçevesinde öncelikle 16.08.1997 tarih ve 4306 yazılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997-98 öğretim yılında uygulamaya başlanan sekiz yıllık zorunlu ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır (Y.Ö.K, 1998). Bu süreçte M.E.B. ile koordinasyon yapılmış ve bu şekilde eğitim fakültelerindeki yeniden yapılanma etkinliklerinin gerçekçi ve ihtiyaca dönük olması sağlanmıştır. Bu değişikliklerin sebepleri yine Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans programında belirtilmiştir. Bunlardan bazıları, ders sayıları, içerikleri ve kredileri, teorik derslere daha fazla süre ayrılması, okullarda uygulama çalışmalarının yetersizliğidir (Soylu, Işık ve Konyalıoğlu, 2004, 119). Yüksek Öğretim Kurulu, yeni düzenlemenin temel gerekçelerinden birisini şöyle açıklamaktadır: “Öğretmen yetiştirme işinde teorik-pratik dengesi teori lehine aşırı derecede bozulmuştur. Oysa pek çok gelişmiş ülkenin öğretmen yetiştirme sistemlerinde yapılan değişiklikler dikkatle incelendiğinde, en önemli boyutun öğretmen yetiştirme programlarında sınıf içi kuramsal boyutun azaltılarak okullarda geçen uygulama boyutunun önemli ölçüde artırılmasıdır” (YÖK, 2007). Etkin bir öğretimin yapılabilmesi için,

öğretmen eğitimi programları, öğretmen merkezli yaklaşımdan daha çok öğrenci merkezli yaklaşıma doğru kaymalıdır. Etkin bir öğrenme için öğretim metodlarının öğretilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Oddens, 2004, 36).

Öğretmenler artık bilgi ve teknolojinin hızla geliştiği, ulusal sınırların ortadan kalkmaya başladığı, kültürler arası etkileşim ve iletişimin arttığı, küreselleşen bir dünyada görev yapmaktadır. Bu özelliklere sahip öğretmenleri yetiştirebilmek için Eğitim Fakülteleri'nde ve Öğretmen Yetiştirme Programlarında yapılan son değişiklikler önemlidir. Ancak, mevcut Eğitim Fakülteleri gerek fiziki imkânlar ve gerekse öğretim elemanı sayısı ve niteliği bakımından oldukça yetersizdir. Öğretmenlik uygulamaları için ayrılan zaman yeterli olmakla birlikte öğretmen adayları çeşitli nedenlerle uygulamada kendilerini geliştirecek yeterli fırsatlar bulamamaktadır (Çelikten, Şanal ve Yeliz, 2005, 230). Belli nedenlerden dolayı, okul uygulaması sürecinde bazı öğretmenlerin kendi sınıflarına öğretmen adaylarının gözlemci olarak katılmalarından hoşlanmadıkları görülmektedir (Selçuk, 2000).

Lee, Walker ve Bodycott (2000) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının okul müdürleri hakkında olumsuz görüş bildirdiklerini tespit etmişlerdir. Öğretmen adayları için uygulama okulları yeni bir ortam olduğundan dolayı bu süreçte gerek öğretim elemanının gerekse okul idareci ve öğretmenin yardımına ihtiyaç duyacaklardır. Bu yüzden, uygulama öğretmenleri, rehberlik ettikleri adayların her türlü sorunlarını gidermeye çalışmalı ve okulu daha iyi tanımalarına yardımcı olmalıdırlar.

Her öğretmen adayına farklı yöntem ve teknikler ile en az bir uygulama fırsatı verilmelidir. Herhangi bir yöntem ya da tekniği uygulama konusunda eksik ya da yetersiz olduğu belirlenen öğrencilere, bu konudaki eksikliklerini giderebilecekleri farklı öğrenme yaşantıları geçirmeleri için ortam yaratılmalı ve onların her yöntem ve tekniği asgari düzeyde de olsa uygulayabilir duruma gelmeleri sağlanmalıdır (Aşiloğlu, 2006, 8).

Bullough, Young ve Draper (2004) yaptıkları çalışmada, okul uygulamalarının yeterince incelenmediğini tespit etmişlerdir. Öğretmen adaylarının teorik bilgilerinin ve okul uygulamalarının çağın gerektirdiği ölçüde güncellenebilmesi için öğretmen adaylarının okul uygulamalarındaki tecrübe ve gelişimleri, sürekli ve düzenli olarak araştırılmalıdır. Bu çalışmanın amacı, öğretmenlik uygulaması derslerinin sınıf öğretmeni adaylarının öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme başarılarına etkisini incelemektir.

Problem Cümlesi: Öğretmenlik Uygulaması-I ve Öğretmenlik Uygulaması-II, derslerinin Sınıf Öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin Matematik dersinin anlatımında öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme başarılarına etkisi var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; teorik kısmının eğitim fakültelerinde uygulama kısmının ise uygulama okullarında verildiği Öğretmenlik Uygulaması-I ve Öğretmenlik Uygulaması-II, derslerinin öğrencilerin Matematik dersinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme başarılarına etkisinin araştırılmasıdır. Buna paralel olarak uygulama derslerinin öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya olumlu veya olumsuz etkisi konusunda da öğretmenlerin değerlendirmeleri alınmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma, betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışma; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2000). Öğretmenlik uygulaması derslerinin öğrencilerin Matematik dersinde öğretim yöntem ve teknikleri kullanabilme başarılarına etkisini belirleme amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, çok yeterli, yeterli ve yetersiz derecelerinden oluşan üçlü likert tipi bir ölçek geliştirilmiştir. Veri toplama aracını geliştirme aşamasında uygulama okullarındaki 15 öğretmenden matematik derslerinde kullanabildikleri ve kullanamadıkları yöntem ve teknikleri yazmaları istenmiştir. Öğretmenlerden alınan cevaplar doğrultusunda ölçek ile ilgili maddeler belirlenmiştir. Bu ölçeğin kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla ölçme değerlendirme, matematik eğitimi ve eğitim programları ve öğretimi alanlarında uzman üç öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak hazırlanan ölçeğe son şekli verilmiştir. Daha sonra Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında okuyan ve bu araştırmanın örnekleminde yer almayan 35 normal öğretim ve 35 ikinci öğretim öğrencisi olmak üzere 70 öğretmen adayı üzerinde pilot çalışması için uygulama yapılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 11,5 paket programı kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,78 olarak hesaplanmıştır.

Yukarıdaki amaç doğrultusunda, Öğretmenlik Uygulaması-I ve Öğretmenlik Uygulaması-II derslerini almadan önce örneklemdaki öğrencilere öğretim yöntem ve teknikleri ile ilgili ölçek sunularak öğrencilerin öğretim yöntem ve tekniklerindeki tutumlarına bakılmıştır. Aynı öğrencilere araştırmada kullanılan ölçek Öğretmenlik Uygulaması-I ve Öğretmenlik Uygulaması-II derslerini aldıktan sonra uygulanarak okul uygulaması derslerinin öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmede etkisine bakılmıştır. Son olarak uygulama okullarındaki rehber öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerin kullanımında öğrencilere katkılarını araştırmak amacı ile araştırmada kullanılan ölçek rehber öğretmenlerine uygulanmıştır.

Evren-Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2007–2008 öğretim yılı bahar dönemi Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencileri ile öğretmenlik uygulaması dersinin verildiği okullardaki öğretmenler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise öğretmenlik uygulaması dersini alan Sınıf öğretmenliği 4. sınıfta okuyan 80 normal öğretim, 75 ikinci öğretim öğrencisi ile 35 uygulama okulu öğretmenlerinden oluşmaktadır.

BULGULAR

Örneklemdaki öğretmen adayı öğrencilerinin, Öğretmenlik Uygulaması derslerini almadan önce matematik derslerinin anlatımında öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmede kendilerini yeterli bulmalarına ilişkin veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin, Matematik Dersinin Anlatımında Öğretim Yaklaşımı, Yöntem ve Teknikleri Kullanabilmeye Kendilerini Yeterli Bulmalarına İlişkin Cevaplar

Yöntemler-Teknikler	Çok Yeterli		Yeterli		Yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yapılandırmacı Yaklaşım	36	23,2	53	34,1	66	42,5	155	100
Buluş	37	23,8	45	29	73	47	155	100
İşbirlikçi Öğrenme	12	7,7	15	9,6	128	82,5	155	100
Gösterip-Yaptırma	40	25,8	45	29	70	45,1	155	100
Düz Anlatım	68	43,8	66	42,5	21	13,5	155	100
Tanımlar	59	38	82	52,9	14	9	155	100
Kurallar	59	38	84	54,1	12	7,7	155	100
Oyunlar	24	15,4	37	23,8	94	60,6	155	100
Soru-Cevap	71	45,8	73	47	11	7	155	100
Örnek Olay İnceleme	11	7	18	11,6	126	81,2	155	100
Problem Kurma ve Çözme	27	17,4	49	31,6	79	50,9	155	100

Tablo 1 den, öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun kendilerini, matematik derslerinin anlatımında kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinde çok yeterli görmedikleri anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının; %38 ve yukarısı düz anlatım, tanımlar, kurallar ve soru-cevap yöntem-tekniklerinde, %25'i ve aşağısı ise diğer yöntem-tekniklerinde kendilerini çok yeterli görmektedirler. Yine öğretmen adaylarının; ortalama %43 ve yukarısı düz anlatım, tanımlar, kurallar ve soru-cevap yöntem-tekniklerinde, ortalama %31 ve aşağısı ise diğer yöntem-tekniklerinde kendilerini yeterli görmektedirler. Öğretmen adaylarının %45 ve üzeri, matematik derslerinin öğretiminde önemli bir yere sahip olan buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar, örnek olay inceleme ve problem kurma ve çözme yöntem-tekniklerinde kendilerini yetersiz görmektedirler.

Aşiloğlu (2006, 4) tarafından yapılan "İngilizce Öğretmen Adaylarının Öğretim Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Yeterliliklerine İlişkin Algıları" adlı çalışmada, öğretmen adaylarının öğretim yöntem ve tekniklerinde kendilerini yeterli bulma derecelerinde %47,3 ile soru-cevap yöntemi en önde yer alırken, % 11,4 ile drama en sonda olarak yer almaktadır.

Seferoğlu (2004, 134) tarafından yapılan ve öğretmenlerin öğretim yapma ile ilgili yeterliliklerinin araştırıldığı çalışmada soru-cevap yöntemiyle öğretim yaptığını belirten öğretmenlerin ortalaması 3,62 iken rol oynama yöntemiyle öğretim yaptığını söyleyen öğretmenlerin ortalamasının 2,20 olduğu tespit edilmiştir.

Soylu (2009) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının kendilerini düz anlatım, tanımlar ve kurallarla öğretim yöntemlerinde ve soru-cevap tekniğinde yeterli gördükleri, buluş ve oyunlarla öğretim yöntemlerinde ve problem kurma ve çözme tekniğinde yetersiz gördükleri belirlenmiştir.

Yukarıdaki araştırmalardan elde edilen sonuçlar ile bu araştırmadan elde edilen sonuçlar paralellik göstermektedir.

Örneklemedeki öğretmen adayı öğrencilerin, Öğretmenlik Uygulaması derslerini aldıktan sonra İlköğretim I. kademesindeki matematik derslerinin anlatımında öğretim yöntem ve teknikleri kullanabilmede kendilerini yeterli bulmalarına ilişkin veriler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğrencilerin, Öğretmenlik Uygulaması-I ve Öğretmenlik Uygulaması-II Derslerini Aldıktan Sonra Öğretim Yaklaşımı, Yöntem ve Tekniklerini Matematik Dersinde Kullanabilmede Kendilerini Yeterli Bulmalarına İlişkin Cevaplar

Yöntemler-Teknikler	Çok Yeterli		Yeterli		Yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yapılandırıcı Yaklaşım	16	10,3	31	20	108	69,6	155	100
Buluş	25	16,1	30	19,3	100	64,5	155	100
İşbirlikçi Öğrenme	3	1,9	10	6,4	142	91,6	155	100
Gösterip-Yaptırma	29	18,7	33	21,2	93	60	155	100
Düz Anlatım	77	49,6	72	46,4	6	3,8	155	100
Tanımlar	69	44,5	75	48,3	11	7	155	100
Kurallar	67	43,2	83	53,5	5	3,2	155	100
Oyunlar	7	4,5	18	11,6	130	83,8	155	100
Soru-Cevap	70	45,1	76	49	9	5,8	155	100
Örnek Olay İnceleme	3	1,9	7	4,5	145	93,5	155	100
Problem Kurma ve Çözme	13	8,3	38	24,5	104	67	155	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunu, Öğretmenlik Uygulaması derslerini aldıktan sonra, matematik derslerinin öğretiminde öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmada kendilerini yeterli görmediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının; % 43 ve yukarısı düz anlatım, tanımlar, kurallar ve soru-cevap yöntem-tekniklerinde, %18 ve aşağısı ise diğer yöntem-tekniklerinde, matematik derslerinin anlatımında kendilerini çok yeterli gördüklerini söylemektedirler. Yine öğretmen adaylarının; %46 ve yukarısı, düz anlatım, tanımlar, kurallar ve soru-cevap yöntem-tekniklerinde, %24 ve aşağısı ise diğer yöntem-tekniklerinde kendilerini yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlik uygulaması derslerini aldıktan sonra öğretmen adaylarının, %60 ve yukarısı, matematik derslerinin öğretiminde önemli bir yere sahip olan buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar, örnek olay inceleme ve problem kurma ve çözme yöntem-tekniklerini kullanabilmede kendilerini yetersiz görmektedirler.

Tablo 1 ve Tablo 2’den elde edilen yüzde ve frekans değerleri karşılaştırıldığında düz anlatım, tanımlar, kurallar ve soru-cevap yöntem-tekniklerindeki çok yeterlilik oranının arttığı görülmüştür. Buna karşın matematik derslerinin öğretiminde önemli bir yere sahip olan buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar ve

problem kurma ve çözüme yöntem-tekniklerindeki çok yeterlilik oranı azalmaktadır. Bu sonuçlardan, staj okullarında uygulama amaçlı verilen Öğretmenlik Uygulaması-I ve Öğretmenlik Uygulaması-II derslerinin, öğretmen adayı öğrencilere öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanımında olumlu yönde bir katkısının olmadığı söylenebilir. Öğrencilerin ifadelerine göre uygulama okullarındaki öğretmenler “lisans derslerindeki uygulamalar ile okul ortamındaki uygulamalar aynı değildir” diyerek dersleri geleneksel öğretim yöntemlerine göre anlatmaktadırlar. Bu durum stajyer öğrencileri de farklı yöntem ve teknikleri uygulama konusunda olumsuz etkilemektedir. Araştırmada üçüncü ve son basamak olarak staj okullarındaki rehber öğretmenlerine matematik derslerinde öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmede kendilerini yeterli görüp görmedikleri sorulmuştur. Bununla ilgili veriler Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Yapıldığı Okullardaki Rehber Öğretmenlerinin Matematik Derslerinin Anlatımında Öğretim Yaklaşımı, Yöntem ve Tekniklerini Kullanmada Kendilerini Yeterli Görme İle İlgili Cevapları

	Çok Yeterli		Yeterli		Yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yapılandırıcı Yaklaşım	3	8,5	5	14,2	27	77,1	35	100
Buluş	6	17,1	7	20	22	62,8	35	100
İşbirlikçi Öğrenme	0	0	2	5,7	33	94,2	35	100
Gösterip-Yaptırma	3	8,5	7	20	25	71,4	35	100
Düz Anlatım	17	48,5	8	22,8	0	0	35	100
Tanımlar	18	51,4	14	40	3	8,5	35	100
Kurallar	25	71,4	9	25,7	1	2,8	35	100
Oyunlar	0	0	7	20	28	80	35	100
Soru-Cevap	19	54,2	10	28,5	6	17,1	35	100
Örnek Olay İnceleme	0	0	0	0	35	100	35	100
Problem Kurma ve Çözme	3	8,5	8	22,8	24	68,5	35	100

Tablo 3’e bakıldığında, öğretmen adaylarına rehberlik yapan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, matematik derslerinin anlatımında kullanılması gereken öğretim yöntem ve tekniklerini çok yeterli bir şekilde kullanamadıkları görülmektedir. Rehber öğretmenlerinin; % 48 ve yukarısı, düz anlatım, tanımlar, kurallar ve soru-cevap yöntem-tekniklerini, %17 ve aşağısının ise diğer yöntem-teknikleri matematik derslerinin anlatımında çok yeterli düzeyde kullanabildikleri görülmektedir. Rehber öğretmenlerinin %17 ve aşağısı, matematik derslerinin öğretiminde önemli bir yere sahip olan buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar, örnek olay inceleme ve problem kurma ve çözüme yöntem-tekniklerini matematik derslerinin anlatımında kullanabilmede kendilerini çok yeterli gör görmektedirler. Ayrıca bu yöntem ve teknikleri kullanabilmede, rehber öğretmenlerinin %62 ve yukarısı ise kendilerini yetersiz görmektedirler. Bu sonuçlardan rehber öğretmenlerinin matematik derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmede yetersiz oldukları söylenebilir.

Soylu (2009) tarafından yapılan araştırmada; öğretmen adayı öğrencilere öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmada uygulama okullarındaki rehber öğretmenlerin de öğretim yöntem ve tekniklerinde yeterli olmadıkları tespit edilmiştir.

Okçabal ve diğerleri (2003) yaptıkları araştırmada; öğretmenlerin farklı yollar kullanarak dersi ilginç hale getirmeleri, derslerde çeşitli araç ve gereçler kullanmaları, öğrencilerin eleştirilerine açık olmaları, öğrencilerle iyi iletişim içinde olmaları, öğrencileri yaratıcı olmaya özendirilmeleri ve araştırmaya yönlendirmeleri konularında öğrencilerin %30 kadarı olumlu düşünmektedirler (akt, Aşiloğlu, 2006, 6). Uygulama okullarındaki rehber öğretmenlerin matematik derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmede yetersi oldukları ile ilgili bu araştırmadan elde edilen sonuçlarla yukarıdaki araştırmalardan elde edilen sonuçlar paralellik göstermektedir.

Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3 deki verilerden, hem öğretmen adayı öğrencilerin ve hem de rehber öğretmenlerin matematik derslerinin öğretiminde öğrenci merkezli öğretim yöntemleri yerine genelde öğretmenin aktif öğrencinin pasif olduğu sadece öğretmenin anlatımına dayalı yöntemlere başvurdukları görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmadan elde edilen verilere göre; Öğretmenlik uygulaması derslerini almadan önce öğretmen adaylarının, %25'i ve aşağısı matematik derslerinin öğretiminde önemli bir yere sahip olan buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar, örnek olay inceleme ve problem kurma ve çözme yöntem-tekniklerinde kendilerini yeterli bulmuşlardır. Buna karşın, %38 ve yukarısı ise öğretmen merkezli öğretim yöntem-tekniklerinde, kendilerini çok yeterli buldukları görülmüştür. Öğretmenlik uygulaması derslerini aldıktan sonra öğretmen adayı öğrencilerin %18 ve aşağısı öğrencinin yorum yapmasını ve derse katılımını sağlayan (buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar, örnek olay inceleme ve problem kurma ve çözme) yöntem-tekniklerinde, % 43 ve yukarısı ise diğer öğretim yöntem ve tekniklerinde kendilerini çok yeterli görmektedirler. Öğretmenlik uygulaması derslerini aldıktan sonra öğretmen adayı öğrencilerin, buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar, örnek olay inceleme ve problem kurma ve çözme yöntem-tekniklerinde kendilerini yeterli görme oranının düştüğü, buna karşılık diğer yöntemlerde yeterli görme oranlarının arttığı görülmektedir. Elde edilen bu verilerden, okul uygulaması derslerinin sınıf öğretmeni adaylarının öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme başarılarına olumlu bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Buna ek olarak uygulama okullarındaki rehber öğretmenlerin, %17 ve aşağısı buluş, işbirlikçi öğrenme, gösterip-yaptırma, oyunlar, örnek olay inceleme ve problem kurma ve çözme yöntem-tekniklerinde kendilerini çok yeterli görürken; %62 ve yukarısı ise bu yöntem ve tekniklerde kendilerini yetersiz görmüşlerdir. Buna karşın rehber öğretmenlerin %48 ve yukarısının ise düz anlatım, tanımlar, kurallar ve soru-cevap yöntem-tekniklerinde, kendilerini çok yeterli buldukları görülmektedir. Uygulama okullarındaki öğretmenlerin farklı yollar kullanarak dersi ilginç hale getirmeleri, derslerde çeşitli araç ve gereçler kullanmaları, öğrencileri yaratıcı olmaya özendirilmeleri ve araştırmaya yönlendirmeleri konularında yeterli olmadıkları söylenebilir. Buna karşın öğretmenlerin, öğrencilerin pasif dinleyici olduğu öğretmen merkezli yöntemleri kullandıkları görülmektedir. Dolayısıyla bu yapıdaki öğretmenlerin

stajlarda öğretmen adaylarına yeterli düzeyde rehberlik edemeyecekleri söylenebilir.

Yukarıdaki veriler dikkatle incelendiğinde, örneklemdaki öğretmen adayı öğrencilerin; Matematik Öğretimi-I ve Matematik Öğretimi-II derslerinde kazandıkları öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme yeteneklerini uygulama okullarında geliştiremediği görülmüştür.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında bu çalışma ile ilgili yapılabilecek öneriler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Staj okullarında öğrencilere rehberlik yapan öğretmenlerin rehberlik yapmada problemlerin olduğu görülmektedir. Bu bağlamda rehberlik yapacak öğretmenlerin kurs ve seminer gibi programlarla öğretmen adaylarına rehberlik etme konusunda bilgilendirilmeleri programın işleyişine olumlu katkı sağlayabilir.

Araştırmadan elde edilen verilerden, öğretmen adayı öğrencilerin öğretim yöntem ve tekniklerini matematik derslerinde kullanabilmede yeterli bilgi donanımı ile staj okullarına gitmedikleri görülmektedir. Yani Matematik Öğretimi-I ve Matematik Öğretimi-II derslerinde istenen verimin alınmadığı görülmektedir. Bu derslerde öğretim yöntem ve teknikler teorik anlatıldıktan sonra bunların konular bazında uygulamalarının mutlaka öğrencilere yaptırılması gerekmektedir. Bu zorunluluk ortada iken öğretim derslerinin haftalık ders saati 2 saat teorik 2 saat uygulamadan 3 saat teoriğe düşürülmüştür.

Öğrencilere rehberlik yapacak öğretmenlerin seçimi yapılırken, öğrencilerle ilgilenmede, derslerin anlatımında öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmede iyi olan ve bu bilgi ve tecrübelerini öğrencilere aktarmada istekli öğretmenler tercih edilmelidir. Yine buda eğitim fakülteleri ile uygulama okullarının işbirliği ile gerçekleştirilebilir.

Bu araştırmada, Eğitim Fakültesi sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında okumakta olan son sınıf öğrencilerine staj okullarında verilen Öğretmenlik Uygulaması-I ve Okul Uygulaması-II derslerinin öğretmen adayı öğrencilere katkıları araştırılmıştır. Gelecekteki araştırmalar, Eğitim Fakültesinin diğer bölümlerinde okuyan öğretmen adayları içinde yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

Kaynakça

- Akyüz, Y.(2001). "Tarihsel seyir içinde öğretmen yetiştirmede kalite", Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimde Kalite Paneli, Ankara, 25-28.
- Alkan, C. (2000). "İki binli yıllarda öğretmenlik mesleğinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen adaylarının yetiştirilmesi", **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 271, 12-14.
- Arı, R. ve Saban, A. (2000). Sınıf Yönetimi, Mikro Dizgi: Konya.
- Aşiloğlu, B. (2006). "İngilizce öğretmen adaylarının öğretim yöntem ve teknikleri konusundaki yeterliliklerine ilişkin algıları", **Eurasian Journal Of Educational Research**, 22, 1-11.
- Bullough, R.V., Young, J., & Draper, R.J. (2004). "One-year teaching internships and the dimensions of beginning teacher development", **Teachers and Teaching: Theory and Practice**, 10(4), 365-394.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeliz, Y. (2005). "Öğretmenlik mesleği ve özellikleri", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 19, 207-237.
- Doğan, H. (1997). Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı, Önder Matbaası: Ankara, 1
- Fidan, N. ve Erden, M. (1994).Eğitime Giriş, Meteksan Matbaacılık, 5. Baskı : Ankara.
- Gökçe, E. (2000). "Yirmi birinci yüzyılın öğretmeni", **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 270.
- Halat, E. vd., (2006). Matematik Öğretimi, Lisans Yayıncılık, Arı Matbaacılık: İstanbul.
- İşık, A. (1998). "Olur (Erzurum) ilçesi eğitimi ve ekonomisi", Atatürk Üniversitesi Oltu ve Çevresi Sempozyumu.
- Kahyaoglu, M ve Yangın, S. (2007). "İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz yeterliklerine ilişkin görüşleri", **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 15, 83.
- Karasar, N. (2000). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Nobel Yayınevi: Ankara.
- Kılıç, A. ve Acat, M. B. (2007). "Öğretmen adaylarının algılarına göre öğretmen yetiştirme programlarındaki derslerin gereklilik ve işe vuruluk düzeyi", **Sosyal Bilgiler Dergisi**, 17, 21-37.
- Küçükahmet, L.,(1995). Öğretim İlke ve Yöntemleri, Gazi Büro Kitabevi Tic. Ltd. Şti. Özkan Matbaacılık: Ankara.
- Lee, J.C.K., Walker, A., ve Bodycott, P. (2000). "Pre-service primary teachers' perceptions about principals in hong kong: implications for teacher and principal education", **Asia-Pacific Journal of Teacher Education**, 28(1), 53-67.
- Oğuzkan, F. (1989). Orta Dereceli Okullarda Öğretim (Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikler), Emel Matbaacılık: Ankara.
- Oddens, D. A. M. (2004). "Kişilik Nitelikleri Açısından Hollanda'da Mesleki Eğitim için Öğretmen Eğitimi Eğilimleri", Mesleki Ve Teknik Eğitimde Öğretmen Eğitimi Uluslar Arası Konferansı, Ankara, 37-44.
- Özabacı, N ve Acat, M.B. (2005). "Öğretmen adaylarının kendi özellikleriyle ideal öğretmen özelliklerine dönük algılarının karşılaştırılması", **Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi**, 11(42), 195-209.
- Seferoğlu, S., S. (2004). "Öğretmen adaylarının öğretmen yeterlilikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri", **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 26, 131-140.

◆ **Yasin Soylu**

- Selçuk, Z. (2000). Okul Deneyimi ve Uygulama: Öğretmen ve Öğrenci Davranışlarının Gözlenmesi, Nobel Yayıncılık: Ankara.
- Sezgin, İ. (2002). “Öğretmen eğitiminde gelişmeler ve sorunlar”, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 27 (293), 6-8.
- Soylu, Y., Işık, A. ve Konyalıoğlu, A., C. (2004). “Eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği programında okutulan matematik derslerinin ilköğretim matematik müfredatına uygunluğu”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 12, 117-124
- Soylu, Y. (2009). “Sınıf öğretmen adaylarının matematik derslerinde öğretim Yöntem ve teknikleri kullanabilme konusundaki yeterlilikleri üzerine bir çalışma”, **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 5, 1, 1-16.
- Şahin, Ç. (2004). “İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kullandıkları öğretim stratejileri”, **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt: 5, 8.
- T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (1998). “Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları”, Ankara, 3-4..
- YÖK (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007), Ankara.

THE EFFECT OF TEACHING PRACTICE COURSES ON THE SUCCESS OF PRIMARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES IN USING TEACHING METHODS AND TECHNIQUES AT MATHEMATICS LESSONS

Yasin SOYLU*

Abstract

The aim of this study is to determine the effect of teaching practice courses on the success of primary school teacher candidates in using teaching methods and techniques in the instruction of mathematics courses. To this end, the study used as a data collection instrument a three-point likert-type scale developed by the researcher. The data were obtained from the senior graduates of the Faculty of Education at Ağrı İbrahim Çeçen University and counseling teachers in training schools. The study group consisted of 80 prospective classroom teachers of regular education, 75 prospective classroom teachers of evening (second) education, and 35 classroom teachers, who volunteered to complete the questionnaire. As a conclusion, it could be argued that teaching practice courses did not have a positive effect on the success of teacher trainees and prospective teachers in employing the teaching methods and techniques in Mathematics courses. To improve this negative picture, the teaching practice courses program should be evaluated and improved in all its aspects.

Key Words: Teaching practice, teaching methods and techniques, primary school teacher candidates

---

* Associate Prof. Dr., Atatürk University Kâzım Karabekir Education Faculty Department of Primary School Teaching, Mathematics Education Erzurum